

Передплата

за «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

за цілий рік	30 кор
за шість років	10 кор
за чверть року	5 кор
за місяць	1.70 кор

За границею:

за цілий рік	16 рублів
	або 36 франків
за шість років	8 рублів
	або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вареш ми очі і душу ми вареш: а не возьмеш милости — віра не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що день крім неділь і руских свят • 5½ год. пополудни.

Редация, администрация і експедиция «Руслана» під ч. І. п. Домбровського (Хорунжий). Експедиция місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавемана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 с. від стрічки.

Преважна, невідкладна хвиля

(X) Вчора подали ми огляд, як всякі парламентарні сторонництва пильно заходять ся у Відні в справі виборчої реформи, як там особливо з польського кола зібрало ся кільканадцять визначніших політиків (очевидно противників реформи), а також намісник гр. Потоцький з президентальним шефом В. Залеським і крайвий маршалок гр. Ст. Бадені, нараджують ся в тій справі і переговорюють з міністром-президентом бар. Гавчом.

Нині звичають нас з Відня, що начерк будучого закону виборчого уже готовий і буде предложений державній раді, що має небагато зібрати ся на зимову сесію. Одначе поки правительство виладить наконецно виборчу предлогу, війшло оно в переговори з парламентарними сторонництвами, що би вислухати їх поглядів і домагань, що до розділу мандатів на краї і народности і що до поділу виборчих округів і їх розмеження. Всі майже сторонництва парламентарні заходять ся заповідливо коло того, що би собі забезпечити як найкорисніший вислід.

Наспіла отже преважна і невідкладна хвиля для кожного народу подбати про свої справи, бо тоді, коли вже буде внесена предлога в державній раді, буде за пізно що небудь змінювати або поправляти. Тепер отже крайна пора подумати про справу засидження, про обовязок виборчий і про всі ті засадничі питання, які вяжуть ся з виборчою реформою, бо в тій хвилі ще можливі зміни, поправки, додатки, а коли вже ціла будівля виборчого закона з розділом мандатів і розмеженням виборчих округів буде готова і вийде до палати, тоді вже не пора виступати з поправками, бо они не будуть узгляднені. Треба собі уявити ціле множество ріжних питань, які складають ся на виконане цілої штучної сіти з розкладом мандатів і виборчих округів, а можна зрозуміти, що ані виборча комісія, а тим менше таке тяжке тіло, як посольська палата, не буде могла робити важних змін, наколи не має бути викликаний новий спір поміж поодинокими сторонництвами, наколи не має бути знівечена ціла будівля виборча.

Тимто теперішня хвиля, коли що й на наконецно виготовлює ся реформа виборча, коли, так сказатиб, кладуть ся цеголки до сеї будівлі, є преважна і невідкладна, а сторонництва, котрі не хотять зананастити своїх народно-політичних інтересів, повинні в тій хвилі стояти на сторожі своїх прав, представити їх правительству.

Також рускій парламентарній комісії заявив бар. Гавч в грудні, що по новім році радо вислухає всі домагань і в тій цілі запрошує, що би прибула до Відня. Одначе про те ні слуху, ні духу! Caveat consules, що би до нашої невідрадної політики не доложили одно delictum omissionis більше. Пізнійші наріканя, ані завзяте не відшкодує нас за теперішню байдужність!

Як будувати нам театр?

(Подав: Лев Лопатинський).

(Конець).

Обави, що колись може не стати місця на театр, коли місто забудує ся, можемо успокоїти повснем, що площа остане прецінь і так до рівнорядности фондациі а коли пр. за 50 літ концертно-театральні сая буде не вистарчаючою, то наші діти, чи внуки будуть могли здемольовати вишатиші ся вже до того часу чиншові дома і сая, та на їх місце поставити як найбільший і найвеличавіший театр! А коли пр. польскій театр в Львові міг тиснути ся в Скарбківських офцинах, або в Кракові в старім театрі через пів віку, а так було і в інших містах, то і нам, що тепер не маємо жадного постійного театру, належалоб поступати від меншого до більшого.

Во справді стан нашої театральної справи взагалі а спеціально у Львові стоїть дуже слабо. У нас нема зовсім людві, що би занимали ся театром з любови до него і так сказатиб, заводово, а трактують его яко побічну річ, яка має завжди уступати на другий план перед иншими цілями.

Наслідком сего є, що пр. наш вандрівний театр, мимо 30-літнього існування і крайвої субвенції, не має навіть того, на що зможе ся перша лішня переїздна панорама, або цирк, се є власного перевозового воза, що би річи не перекидували ся по десять разів, не повєржали ся і не мокли при кождім перевозі. За такой довгий час театр (зглядио Р. Бесіда) не умів придбати і зберегти ані відповідної гардероби, ані декораций, ані бібліотеки, ні музикалій; все попишене, пошарпане — представляє один образ руїни і опущеня. А що і Львів не такой то дуже «театральний», на се доказом, що театр тут ніколи не грав довше як місяць-півтора, а коли п. Губчак, граючи в „Colosseum“ хотів довше сидіти, зажадав від него приспінєня виїзду під загрозою бойкоту. Надто нема у Львові жадного аматорського кружка, який би певно витворив ся, колиб Львовяни так сильно відчували потребу театру, а існуюче драматичне товариство ім. Котляревського не було в силі придбати ані шматка власної гардероби, ані жадних реkvізитів з сеї причини, що на своїх представлєнях крім «морального» успіху має постійний дефіцит. Звідкиж тут нараз певність, що львівська руска громада зможе і схоче удержати театральну трупу, збільшену відповідно до розмірів сцени великого, окремого театру, а може еще оперу з повною оркестрою і з гостинними виступами заграничних сил! Такими надіями можуть мавити ся тільки ті люди, що не мали ніколи сервозна до діла з театром і не знають, які то кошти потягає за собою кожда реформа в театрі, зміряюча до розширеня і улішєня ансамблю!

А на кім се відбитв, питаємо, коли як теперішній директор театру п. Садовський підніс ціну перших рядів на три корони, то в кождім місті мусів прямо борбу зводити з нашою публікою, який то видавало ся за богато, — мимо виступів Садовського і Заньковецкої! Українському артистови знов видає ся се правдивим виснеком штуки зі сторони публіки, бо в Росії на такі місця ціна 2—3 рублів с. є 5—7½. К. Колиб такі ціни — відповідно до гостини українських театрів, або ново зорганізованої постійної

трупи — захотіли установити в новім великім театрі, то наша публіка найшла би ся переважно на другій і третій галерії, розішхана по закритих кутках глибоких бальконів. А одною з добрих примет концертно-театральної сая є, що там публіка громадять ся на просторім партері, немов одно велике товариство, — всі себе бачать, стрічають і — се становить причину популярности таких сая, чого не заступить жадне фое, яке в новітних театрах має бути місцем проходу і стрічі в антрактах для вилізшої з своїх бальконових печер публіки.

Закінчуючи мої уваги, хочу еще раз зібрати всі дані, які я навів у відповіді на питанє: «Як будувати нам театр? Те все, що промовляє за будованем окремого театру, оставляю висказати прихильникам того проєкту. Я обмежу ся на аргументи, які підносять користи мого проєкту будови концертно-театральної сая з чиншовими домами:

Новий чотирикутник домів, від Сикетускої улци двоповерховий, а дальше з причини обнижуваня терену триповерховий, був би мало що менший як політехніка і виступив би достойно супротив сусідних великих будівель, як кошари жандармерії і костел та школа св. Магдалени.

Характер театральної будівлі можна би впоєвній зберегти через висунєне і відповідне окрашенє нарожної фасади чи вежі.

Сая можна б упобудувати навіть в більших розмірах, так що би ограничивши вступ на представлєня а поліційних зглядів до 600—700 осіб, на концерти, збори і т. д. можна було число вступів збільшити навіть о половину.

При тим належить замітити, що безвечність перед всякою можливою катастрофою була би в будинку дуже велика, бо можна неробити довільну скількість виходів на всі чотири сторони.

Через вибудоване чотирикутника зискало би ся коло 200 метрів фронту, а се піднесло би вартість парцеляції закупуєної площі о кілька, або і кільканадцять десятків тисяч.

В побудованих домах могли би містити ся товариства, бурси, приватні чиншівники і склепи, що забезпечило би фондациі певні і значні доходи.

Кошти консервації сая і єї обслуги зменшили би ся незвичайно, а також опал і достарченє сьвітла.

Фондация могла би тоді віддати рускому театрови сая даром разом з опалом, освітленем, прислугою і гардеробою та декорациями і тим способом поставила би его справді на столічну стопу.

Надто коли нема у нас емеритального фонду для акторів, фондация моглаб дати бодай азиль в формі мешканя і легкого занятя на випадок старости, або каліцтва довголітнім членам рускої сцени.

Надвижку доходів з чотирикутника чиншових каменяць фондация відклала би на будову театру, так що за кількадесять літ прийшла би знов до посіданя такого капіталу, що нашим дітям вже не богато прийшлоє би доскладувати до будови величавого, великого театру, чи то на місци здемольованого чотирикутника, чи на яким иншій, призначенім місцею радою (може тоді прихильнішою до руских жадань, чим тепер), чи на закупуєнім деінде місци.

Мала сц-на відповідає під добу ліпше вимогам нашої драматичної штуки, а концертно-театральна сая фінансовій силі нашої театральної

ної публіки, як також і нації загально відчутій потребі на денні збори, балі, аматорські проби і представлення і т. д.

Вкінці і первісний ключ, під яким збирали фонди, звучав на будову «Дому Просвіти з салею театральною» і скривлене сеї цілі пішло від гуртка людей, які по закупні «Дому Просвіти» вносили хибно, що вже нема потреби будувати другого дому «Просвіти»; однак нема нігде доказу, щоб загаль заявився виразно за будовою непрактичного для нас окремого театального будинку!

Колиж би мене хто спитав, як я представляю собі сю концертно-театральну салею, то відповім наглядно: або так, як салея тов. ім. Моношка в Станиславові, з двома галереями, — тільки трохи довшим партером і глибшою сценою; або так, як чудова салея «Народного Дому» в Перемишлі з одною галереєю, тільки три рази більша т. є. ще раз довша і ніч раз ширша салея і сцена.

Нехай світлий Комітет будови театру возьме ласкаво під розвагу ті думки, до яких, оскільки знаю, прихильно ся інстинктивно широкій загаль, а які я списав тут в найліпшій інтенції прислужити ся дорогій мені справі.

Вшехпольска гаката.

Звісна і памятна всім є справа Вжесні, коли то Поляки в святім і справедливім обуренню порушили цілий світ — писало ся про те в французьких, англійських і італійських та російських часописях — против прускої гакати, яка навіть молитву і релігію примушує учить ся польських дітей в німецьких школах по німецьки і карає за непослух та бунт против того. Придивім ся тепер, до чого змагає і якими средствами супротив рускої науки релігії в польських гімназіях всепольске *Słowo polskie*, яке тоді найголосніше виступало против пруского насильства.

Під заголовком «*Rutenizacja(?) szkół*» виводить вшехпольський орган ось які аргументи против рускої викладової мови в науці релігії: «Релігія, обряд є тут властиво тільки плащиком, а властиво цілю є зручене польських дітей. Ті діти, виховані дома в польських традиціях(?) дуже часто матерями Польками рим-кат. обряду, заправляює ся поволі при помочи науки релігії до уживання руского язика, впоює ся їм пересвідчене, що народність є чимось ідентичним з обрядом, се є, що хто є обряду рим-кат., сей є і рускої народности і повинен буги Русином цілою душею.

«Таке виображенє втворює ся в душі ученика під впливом руского викладу навіть самостійно. А коли ученик наслухає ся від товаришів-Русинів, або від кого иншого прислужного історик «ad hoc» уложених, як то Поляки через 500 літ угнетали руский нарід руский обряд, як то самі тільки їли і пили і Русинам мід з улюбів вибирали, коли Русини своєю грудню заслонювали християнство і західну цивілізацію перед татарскою і турецкою дичею, і т. д. — тоді в душі такого ученика, внаслідок самої симпатії з угнетеними і слабими, наступає переворот і з Поляка стає ся Русин».

Дуже се влучно заобсервовано — немов би се писав сам якийсь ренеґат, якийсь давніше був Русином... Справді багато спольщених дітей стає в сей спосіб Русинами, покидаючи корисні вигляди з приналежности до польської нації, а злучаючи свою долю з долею унослідженого, руского народа. Однак шож на те порадити, що християнство є релігією бідних і угнетених, що оно ушляхотнює душу і додає відваги до борби з трудами життя, які чекають кожного члена такого доробляючого ся народа, як ми Русини. Шкода тільки, що наука Христова була безсилою супротив ренеґата зі *Słow-a polsk-ого*, який тепер свої красні почування з молодечих літ продає за сребрянки всепольській гакаті.

«Такі діти — пише дальше згаданий психолог — яким перевернено (!) уми і серця, вносять потім до своїх родин жариво незгоди, уважають своїх родичів за відступників власної народности (як се часто справді діє ся для кариєри, або посагу — *Ред.*), тратьять до них пова-

жанє і скачуть власній матери до очей за те, що не говорить до них по руски і не поважає гайдамацьких (!) ідеалів. Такі Русини, що так скажу, окулізовані, стають нашими найзавзятішими ворогами, яничарами (?) в службі руского радикалізму (!), витресованими (!) на власну шкоду і нашу до борби з Поляками (!)».

І на тій підставі домагає ся гакатист з *Słow-a polsk-ого*, щоб не тільки усунути рускі підручники релігії, але щоб і рускі священники викладали релігію по польски та в тій мові держали екзорти для молодіжи і навіть звертає ся з ось яким занятом до нашого найвишого церковного достойника: «Одно посьмізмо запитати, хотій би се не одержимо жадної відповіді: чому о. митрополит Шеніцкый правни ученикам IV Гімназії перед двома літами пасійні науки по руски? Чиж не знав би про те, що межі сею молодіжню гр-кат. обряду є також молодіж, що признає ся до польської народности (сам автор подає, що на 90 гр-католиків було тільки 16 „Поляків“) і не розуміє (?) по руски навіть по кількамісячній тресурі?»

Коли гакатистам сеґо треба, тоді твердять, що кождий Поляк у східній Галичині уміє на стільки по руски, щоб зрозуміти, що до него говорить ся. А тут представляє інтелігентних, молодих гр. католиків, начеб они десь приїмали з під чорної звізди мазурскої, ніколи з роду не чули руского слова і не могли зрозуміти навіть ясних і простих слів науки нашого золотустого владики! Трохе впесадзіл сакраменту...

НОВИНКИ.

— **Календар.** В пятницю: руско-кат.: Анїзїї, Теодори; римо-кат.: Гонорати Діви. — В суботу: руско-кат.: Меланїї; римо-кат.: Іларія.

— **Кому і на що потрібна консолідація?** Спеціальний референт ze sfer ruskich в *Dziennik* у *polisk-im*, відомий Демянчук, висловив з нагоди зборів «Русской Рады» і «Народного Комітету» свою радість, що *obudwa wielkie stronnictwa ruskie* відчули і на зборах потребу консолідації, бо, мовляв, тим способом усуне ся вплив *areopagu* «Руслана» в політичних справах. При тім замічав, мовби то політики «Руслана» злякали ся сеґо. Ма зовсім сеґо не лякати ся і не лякаємо ся, а лише зазначаємо факт, що такі обовільні залицяня на обох зборах були, а хвилево попусував їх розгорчений «Галичанин», що напав мокрим рядном на «сепаративство» Дбла. Але мимо всего того буде робити ся прикрита смоквинним листком консолідація після рецепти редактора «Діла»: *getrennt marschieren, vereint schlagen!* Добра се тактика була в руках такого Мольткого, але наші народно-демократичні стратегі все недобре виходили з тою тактикою, бо від 1894 р. (почину консолідації) при всяких виборах до сейму і держ. ради, до рад повітових і т. д. виходили не яко витяжі і яко *schlagende*, але яко *geschlagene* (досить переглянати річники «Діла», де оно само те кожного разу признавало, а властиво єго дописувателі). Але коли вже такий приятель Русинів як *Dziennik polski* бажає консолідації, то она певно потрібна і корисна!

— **Народні віча** в справі виборчої реформи відбудуть ся: дня 12. с. м. з Зборові; дня 13. с. м. в Турці коло Коломиї; дня 14. с. м. в Дубівцях, станиславівського повіта і в Веддїжї, долівського повіта; дня 15. с. м. в Мельничї, жидачівського повіта і в Угнові; дня 16. с. м. в Рускій Раві; дня 19. с. м. в Крилосі коло Галича; дня 21. с. м. в Сапогові, станиславівського повіта.

— **Звич заг. збори укр.-рус. драм. тов а ім. Котляревського** відбудуть ся в середу дня 24. січня с. р. о 5. годині по пол. в комнатах тов-а «Руска Бесіда» (Ринок ч. 10, I. п.) з отсим порядком денним: 1) Відчитанє протоколу з послідних загальних зборів, 2) звіт уступаючого виділу, 3) звіт контрольної комісії, 4) вибір явного виділу, 5) зміна статута, 6) внесенє та інтерпелляції. — Така програма загальних зборів після 26. §. статута домагаєсь безуслівно присутности 60 членів А що для ліпшого розвою товариства зміна теперішнього статута є не лиш пожаданою але конечною, наколи хочеть ся усунути сильну перепону в праці, з якою стрічавсь виділ, тому просить ся членів, щоб не занедбали свого обовязку і в означенім дни явили ся в комнатах на зборах.

— **З Читальні «Просвіти» на жовнівськім передмістї у Львові.** В суботу дня 13. с. м. устроює абавовий кружок Читальні вечер Маланки при звуках смичкової музики. Початок о 8. год вечер. Вступ 60 с. Часть доходу призначена на «Руску захоронку».

— **З Читальні «Просвіти» на Личакові.** Прига-

дуємо всім нашим членам і гостям, що в неділю на Новий рік по вечірні відбудеть у нас спільна «Проскура». Думаємо, що на се торжество зголосять ся многі. Сеґо свято, на котре ми всі неначе одна родина повинні поспішити, та взаїмно зложити собі свої желаня. Хто однак схоче взяти участь, звольте ласкаво зложити перед неділею на руки п. Ілька Пака або иншого з Виділових і К (робітники по 40 с). — *Виділ.*

— **Заява.** Одержавши запросини на вечерницю дня 4. лютого с. р., устроювані товариством «Руска Бесіда», отсим заявляю, що я не брав жадної участі в ухвалах комітету для тих вечерниць і що від пропонованої мені участі в тім Комітеті ухилию ся. — *Тит Заячківский.*

— **Подяка.** Преосвященный Епископ Кир Константин Чехович благоволяє вселаскавіше жертовувати в хосен бурси св Івана Хрестителя в Дрогобичи квоту п'ятьдесяти корон. За сей щедрий дар заявляє виділ Бурси ширю подяку. — *П. Кмить* председатель. *В. Паславский* касиєр Бурси.

— **Щедрий дарунок.** Наш земляк п. Олександр Мишуга, оперовий артист, прислав з Києва 800 К на рускі товариства у Львові, а іменно: 400 К для Р. Тов. недаг., а по 100 К на руску Бурсу ремісничу, на бідних учеників рускої гімназії, на захоронку і для тов-а ошкі над слугами.

— **Дрібні вісти.** З причини сніжної заметіли здержано рух поїздів на шляху Лупків-Тісна. — В Чучерносові, перемишлянського повіта, згоріла двірська стайня, а в ній згинуло 18 коней, 18 штук рогатої худоби, вартости 5.500 К. Причиною вогню було покиненє в стайні недогарка напіроса. — В Тернополі перебуває під сю пору поверх 6.000 російських емігрантів, переважно Жидів. Через сей надмірний наплив чужинців значно піднесли ся ціни зїстных матеріялів і мешкань. — Минулої ночи згинула у Львові таємною смертю, здаєсь отрозна, служниця без занятя Катерина Бандуровська в домі залізничного адюнкта Волдсл. Петчека, а єго найдемо рано на пів живого і перевезено до шпиталю. — В двірській опері у Відні виносено недобір в 1905. році 862.000 К.

Всячина.

— **Коляда.** Звід Сявока пишуть нам: Коли який господар хоче взяти кого на службу на біжучий рік, то посилає дівчині чи парубкови, якого виглядів собі на службу, так звану коладу: Если парубок зверне господареві коладу, означає се, що не хоче ти до него на службу. Колиж прийме, дає тим самим запоруку точно явити ся з днем нового року або по Йордані на службу. Звичай сей буває в наших горах строго додержуваній. Зломанє коляди рівнає ся зломаню слова чести. Такого чоловіка бойкотують усі. — *В.*

— **З Києва** доносять нам: Дня 2. н. ст. січня відбули ся тут многочисленні збори української інтелігенції. Предметом нарад була справа основаня українського політичного товариства, якого метою було би ширенє національних ідей. По довгих нарадах вибрано однодушно комісію, зложену з 10 членів, котрій поручено обробити статут товариства і скликувати тимчасом публічні збори. Потім заборали голос многі бесідники і представляли сучасний стан просвітній і економичній українського народа та вивали до праці на народній області та до оборони інтересів України. Всі бесідники заявили ся за потребою скликаня констатуанди на основі загального, рівного, безпосередного і тайного голосованя при повній свободі передвиборчої агітації.

— **Землетрясенє у Відні і в Прешбурзі.** Від 17 літ не було у Відні землетрясеня аж до вчерашної ночи. Тої ночи о 12-10 год. навістило наддунайську околицю легке, триразове землетрясенє. В Прешбурзі було воно сильніше, так що двері, незамкнені на ключ, поотвірвали ся. В кількох инших угорських містах над Дунаєм завалили ся при землетрясеню комини на домах.

— **Під загрозою шибениці.** Генерал Орлов, котрому поручено завести спокій в зревольтованій Курляндії, стрічає ся часто з опором Лотисів, але в таких случаях поступає беззглядно. Оноді він заїхав з відділом козаків на залізничну станцію. Зеліничий шлях стояв пустий, лише по двірці переходжував ся начальник. Генерал Орлов приступив до него і приказав, аби приготував для него поїзд. Начальник здвигнув рамеями. «Не даш? — спитав генерал — приказую тобі іменем Єго цїсарської Високости». «А я — відповів начальник — говорю іменем правительства лотискої республіки, що не дам поїзду». Генерал обернув ся і дав знак рукою. Козаки прискочили до начальника стайні і за хвилю він вже висів на стовпі. Відділ козаків з генералом почвалав на найближшу станцію. Там сиділа безчинно вся залізнична прислуга. Генерал підїхав до гурта і гримнув: «Поїзд для мене приладьте!» — «Нема, не дамо!» — «Не хочете» — сказав генерал — то підїть, подивіть ся що ста-

Наука, штука, література.

—]

ло ся на сусідній стації з начальником за непослух. Так само ви всі будете висіти, як до пів години не буде стояти поїзд, готовий до їзди. За пів години бухав дим з комина локомотиви і генерал міг поїхати.

— Повитичний кутик. В різдвянім числі «Київських Откликів» помістив д. Ів. Стещенко віршу в українській мові п. з. «25 го Грудня». Ся вірша досадно характеризує нинішню хвилю в Росії, тому не без інтересу буде єї подати нашим читачам. Вона звучить:

Знов сьвітлий день. Знов на землі
Слова Того, що вчав любові,
Мов краплі по сухій ріллі,
Гучать у царстві смутку й крові.
І знов дзвенять на цілий сьвіт
Слова про мир, благоволення,
Знов люд чека на тих привіт,
Від кого знав одні мучення...
Але дарма! Сто раз дарма!
Не сподівайсь мій скорбний люду:
У них в душі жалю нема,
Іх серце повне ала та бруду!
Для них сьвяті твої слова,
Ті, що хвилюють сьвіт од віку,
Є гук пустий, глуха трава,
Є те, що влить їм душу дику.
Для них братерство — чад химер,
Для них злочинство — людська згода,
Вони в слова ті, як в папер,
Ляцють ховають для народа.
І в сей же день, коли весь сьвіт,
Спочивши від старої муки,
Твердить про старця прийшлих літ,
Твердить, як той символ науки,
Коли любови тихий рай
В серцях зацалюють ся люду,
Вони розсатавілі в край,
Готують плян страшного суду,
Вони, мов духи темних хмар,
Яким ще мук народних мало,
Готують плян таких вже кар,
Яких і пекло не чувало!

— Запросини до передплати. Розпочинаючи 10 рік нашого видавництва, не маємо потреби вступати з програмою, або запевнювати про непохитну дальшу службу рідній справі, бо можемо вже покликати ся на дотеперішню двеннікарську працю так на полі політики, як і літератури, яка здобула собі чималі успіхи. Тому запрошуючи до передплати наших шановних читателів і прихильників, кладемо їм на серце прихильне і сьміле ширене нашої часописи, яка при їх підпертю могла би з кінцем першого хрестика свого істнованя розширити свій обем без підвижки передплати. Ми постарали ся о збільшенє числа наших дописувателів на провінції та запевнили собі співучасть визначних сучасних писателів у наших фейлстонах. Крім більшої скількості поменших оповідань та новелі оригінального письменства і ліпших перекладів, будемо друкувати дві більші повісті Ів. Франчука, оповідання Ів. Коссака, гудульську драму Льва Лопатинського п. з. «Четверта заповідь» а також, твори пера Осипа Маковей, Богдана Лепкого Василя Щурата, Сильвестра Яричевського, Остапа Луцкого, Уляни Кравченко, Яросла Гординського, Богдана Барвінського, Павла Штокалка, Теод. Віленького. Франца Михайлова, Ілька Гаврилюка і др.

Вейх наших довжників просимо о ласкаве вирівнанє залеглостей. Услівя передплати ті самі, що в мивулім році.

Редакція „Руслана“.

Посмертні оповідки.

— Юлія Куневичева, вдова по сьвященнику о. Атаназію, упокоїла ся дня 6. с. м. в Росохачи коло Турки в 78. році житя. В. І. п.!

— О. Лука Шуст, парох в Самолуках, гусятинського деканата, голова тамошної філії «Прочевіти», упокоїв ся дня 3. с. м. в 58. році житя, а в 27. р. сьвященства. В. с. п.!

— Роман Левицкий, емер. надрадник суду в Сараві, упокоїв ся нагло дня 12. грудня 1905. в Градци. В. с. п.!

— Андрій Пацута, студент І. р. теології, упокоїв ся в Сухохові коло Ярослава дня 4. с. м. в 22. р. житя по довшій грудній недужі, в яку попав добиваючи ся становиска, яко селяньський син, власними силами. Покійник займав ся з запалом народними справами і всі свої молоді сили складав в жертву своєму народови, поки служило здоровлє. В. с. п.!

Музична бібліотека: „Торбан“. Будучи перед кількома роками в Празі, мав я нагоду пізнати деяких визначнійших музиків та членів театральної оркестри, котрі з великою увагою прислухувались моїм розвідкам про нашу музику, як взагалі про співлюбивість руского народу. Вправді початково мусїв я пояснити відрубівість нашу від Росії а відтак доперва перейшовши характеристику української мови, зупинив ся я на музиці а головню на піснях, які задля своєї питомої мелодики та ритміки значно відрізняють ся від пісень інших народів. Та кінчаючи свою розмову, я найшов ся в дуже немилім положеню, коли мене деякі із слухачів стали випитувати про наші музичні виданя.

Я не міг відповісти, бо крім одної книгарні Л. Ідзіковського в Києві, котра видає твори Лисенка, тоді не істнувало жадне товариство чи то підприємство, яке би публікувало всілякі музичні твори наших композиторів. Та до сього часу багато у нас змінилось і я з великою приятністю читаю кожду новинку про нові музичні видавництва а передовсім про кожде нове число „Торбана“.

Звісно, що заходом людий доброї волі по встала в сїм році у Львові видавнича фірма: „Українська Накладня“ яка стала видавати музичну бібліотеку п. з. „Торбан“ поміщуючи всілякі твори чи то на фортепян, чи до співу сольового або хорального і т. д. Розумієсь, що радуєсь, коли могу повідомити о тім новім руху музичнім моїх ческих приятелів, але думаю, що не від річи буде, коли і тут наведу деякі уваги з приводу появи уже в так короткім часі 8-го числа „Торбана“.

Я не мав нагоди списати мої уваги о кождім числі з окрема та подати їх до загальної відомости, тому не дивниця, коли пропущу дешо, полишаючи фаховим органам деталічну оцінку.

Отже переглядаючи поодинокі числа „Торбана“ видно два (мабуть на разі) роди творів іменно: фортепянові та співу. Фортепянові композиції, які взагалі до тепер у нас ніколи не появлялись, є отсі: „Любоці“, вальці з українських пісень Ярославенка, „Не жартуй“, мазурка Лопатинського, тогоч: „Українські танці части“ і „З під Рокет І“, думка, коломийки, уложила М. Фіцалович. Перший з сих творів визначаєсь дуже красним вступом (пісня: „Ой місяню, місяченьку“) та оброблений складно із повязаних народних мотиваів, повинен найтись в кождій рускій хаті та заступити всілякі неможливі заграничні вімецько-польські композиції, що завалюють наші фортепяни. „Не жартуй“ і „Українські танці“ се дуже мелодийні кусні, та через свій незвичайно красний хід модуляцій зраджують велику інвенцію автора, та закрий на поважнійшій праці. Що до коломийок „З під Рокетів“ могу лише висказати слова признаня авторці, якій удалось покинути до тепер практиковану шабьоновість наших коломийок та написати твір більше оригінальний роботою а таки зближений до людських мотиваів. Властиво всі ті танці не булиб так новиною, колиб їх не написали рускі автори, коли однак так є, то можна надїятись, що небавом появлять ся інші твори, якими не мало заїнтересуєсь наша публіка. Переступаючи до другого відділу, на самім вступі дуже миле вражінє робить пісня „Стоїть гора високая“ згармонізована Д. Січинським, звісним композитором, а тепер і співредактором „Торбана“. Ся пісня зайшла до нас з України а попавши під перо згаданого композитора вийшла в пречудовій одїжї — гармонізації, — тож певно, що наші солістки та солісти скоро приймуть єї у свій репертуар. Загальну увагу звертають також дві перші часті „Співаника для народних шкіл“. Я. Ярославенка, в яких подибуємо 21 пісень зложених до віршів із читанок. Такий співаник був загальнопотрібний, тим більше, що такої збірки у нас нема, через що часто нарікано на наших композиторів, що не беруть ся до сего діла. Думаю однак, що в отсих двох частинах є уже значний добір а наше учительство повинно познакомити дїтвору із сими мелодїями зложених в деяких піснях нераз прегарно. Наводити їх з окрема мені не стає місця, я сподїваюсь, що багато із

інтересованих мають сей „Співаник“ в руках. Остає ще одно число, іменно 4. Є се „Ще не вмерла Україна“ загально зле співаний гимн. Написав єго покійний Вербицкий, але на мужеский хор, що вийшов був в р. 1885. у Львові. В „Торбані“ подибуємо сей гимн написаний д. Ярославенком на фортепян.

Кінчаючи отсі загальні уваги, не від річи буде, подати дешо із моєї розмови д. інж. Віницьковским, редактором „Торбана“.

„Основавши“ — каже — „музично-видавничу фірму „Українська Накладня“, я став видавати бібліотеку п. з. „Торбан“, в якій малиб згодом міститись всілякі композиції наших музиків. Розумієсь, що у нас всього недостає, тож коли що появить ся, чи то пісня чи які танці, маю нагоду чути слова признаня, але і нераз малий докір: чому не видаєте чогось поважнійшого? Моя одинока відповідь на се є завше: пождіть, не спішіть ся. Одного, чого лиш мало хто розуміє і знає, се є то, що чейже таке видаванє не полчене з великим коштом, а на жаль як раз річи меншої артистичної вартости та лекші ідуть, значить ся, находять більше покупців. Однак я знаю, що се не тільки у нас, але і загально так дієсь, та тоді коли заїнтересованє у вашої суспільности зростає до „Торбана“, як надїюсь, через більший покуп поодиноких чисел, так що наклад бодай в часті вернеть ся, тоді певне побачить сьвітло денне кождий твір, яких в редакційній теці як для нас аж за багато. Можете собі представити, що у мене є і пісні хоральні та сольові, композиції на фортепян, скрипку, оркестру і т. д. всяких руских композиторів, та всьо то чекає лиш на час, коли перші числа „Торбана“ розійдуть ся, а відтак і вони побачать денне сьвітло“.

Тільки він. А я попрадавнись, дуже був рад, що моїм знакомим Чехам подам знов новину про наш музичний рух.

З нашого альбома.

Ольга Веревинська.

До бою!

У бою кровавім поляжу і я,
У бою кровавім загину
За волю народу, за правду сьвятую,
За нььку — за Русь-Україну!
За рускую нььку, за руский народ,
За волю колишню, давнюю,
У бою кровавім я сили свої
За славу батьківську жертвую.
За славу батьківську, за руский народ,
Що в горю ведоліблукає,
Що плаче ночами, горює що день,
На волю літамі чекає.
Бороти ся буду за руский народ,
Свобода тай воля хай сьє!
Побіду я славу Тобі принесу,
Коханий народе тай краю!
Ні кулі, гармати, ні вістря шабель
Не спинять! жахатись не буду!
В ряди оборонців за волю сьвятую
Вступаю, боротись для люду!

Поклик!

До бою братя, гей! до бою!
Ставаймо жваво всі ураз!
Нудьгу покиньмо, киньмо горе,
Побіда славна буде в нас!
Гей сьміло братя не лякаймось,
В ряди за волю всі ідім,
Скидаймо пута, рвім кайдани,
Побіду всюди ми несім.
Хай свищуть кулі, а гранати
Як громи люто хай ревуть,
Ворожій силі хай усюди
Лиш смерть, недолю хай несуть,
Хай кров поллеть ся по всім краю,
Де слюзи наші ся лили,
Де славні — славні батьки наші
За волю в землю полягли!
Як сонце ранною добою
Крізь хмари любо загляда,
Так доля наша, наша воля

У нашім краю засия.
 Вітрець прожене чорну хмару,
 Що край наш рідний заляга,
 Не чутно буде в нас кайданів,
 У нас засяє свобода.
 Панами станем ми своїми,
 Глядіть не будем в руки тих,
 Що тільки горя, сліз, недолі,
 Нецастя маємо від них.

Телеграми

з дня 11. січня 1906.

Берно (Моравя). На вчорашнім засіданні союму пос. Парна вніс, аби в написах і в урядованю автономичних властей уживано обох краєвих язиків. Се внесене передано дотичній комісії.

Петербург. В Миньску арештовано поверх 200 осіб за революційну пропаганду.

Відень. N. G. Presse доносить з Варшави, що в Пйотркові, Ченстохові, Радомі і Люблінні замкнено много редакцій, редакторів арештовано, а друкарні запечатано. Ув'язнено також велике число лідичів, адвокатів і лікарів.

Льондон. Daily Telegraph доносить, що на Сибірі вибухла загальна революція між війском, повертаючим з Манджурії.

Товариство взаїмного кредиту

„Дністер“

стоваришене зар. з обмеженою порукою у Львові (Ринок ч. 10)

приймає вклади до опроцентованя на 4 прц. і оплачує за вкладників податок рентовий; для ощадженя коштів посланки можна прислати гроші чеками Щадницької поштової; вкладати може кожний, навіть і нечлени; на жадане звертає ся вкладку кожного часу, навіть без винповідженя (за ескотом).

ПОЗИЧКИ уділяє „Дністер“ своїм членам на 6 прц. сплату гіпотечних позичок розкладає ся до 15 літ; при 30 ратах 1/2-річних виносить рата амортизаційна (на капітал і відсотки) 5%; до позичок вимагає ся першої гіпотечки або доброї поруки.

На парцеляцію і купно більших обшарів треба звертати ся за позичками до „Дністра“.

Членами можуть бути тільки члени обезпечені в „Дністрі“.

Чистий зиск розділяє ся межі членів яко дивіденди від уділів і на добродійні цілі. — Дотепер уділиві „Дністер“ на церкви, бурси, школи і т. д. **31.738 K.**

Стан фондів Товар. кредитов. „Дністер“ 31/12 1904

Вкладки:	1.783.673 K.
Уділи членів:	133.117 K.
Ф. резервовий і ин.:	26.576 K.
Позички уділені:	1.616.402 K.
Цінні папери:	123.627 K.
Льокації:	169.456 K.
На рах. біжучім:	81.988 K.

Świat Słowiański.

Miesięcznik pod redakcją

D-ra Feliksa Koniecznego

poświęcony słowianstwu i przeglądowni spraw słowiańskich, wychodzi z końcem każdego miesiąca w zeszytach 4-5 arkiszowych. Prenumerata całoroczna wraz z przesyłką pocztową wynosi 10 K, kwartalnie 2 K 50 h. Administracja w księgarni Gebethnera i Spółki w Krakowie.

КОЛОДЯВІ-ІНЖЕНОЕРІ-ІНЖЕНОЕРИ
 ІТАЖІНІ І НЕЖАТИ

Книжечка-нашу

Книжечка-нашу

Всілякі КУПОНИ

вильосовані

цінні папери

виплачує без потручення
 провізії або коштів

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ Гіпотечного.

Житку і паперці **CORTEL** можна набувати в „Сонільськім Базарі“ у Львові і у всіх торговлях вкраю.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

від 1. до 15. січня 1906.

Нова сензаційна

програма.

Щоденно о 8. год. вечер представлене. В неділі і свята 2 представлення о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці **High-Life** представлене. Білети вчасніше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. З купленим білетом на фотелі, ложі. Гряди крісла можна їхати даром на представлене омнібусами Кольосою, які ждуть коло Віденської Каварії.

ЗНАМЕНИТИЙ МІД ДЕСЕРОВИЙ

кураційний по 6 K, „аритас“ медоборів по 6 K 60 сот. за 5 клгр. франко. Мід в плястрах 1 клгр. 2 K. Від руского замовленя даю 20 сот. на будову театру.

Кореневич, емер. учитель, Іванчани 177(1-?)
 пошта в місці.

ДО КАНАДИ

як і до всіх других заморських земель переправляє **НАЙДЕШЕВШЕ**
 повсюди знакома фірма.

V. KARLSBERG

HAMBURG, Ferdinandstrasse 15.

Поки хто шифкарту купить, нехай порівнає мої ціни з цінами агентів корабельних.

Розклад залізничних поїздів від 1. мая 1905. (Час середно-европейский).

о год.	Приходять до Львова (головний дворець):	о год.	Відходять зі Львова (головний дворець):
6:00	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Хирова	6:15	до Іцкан, Яс, Потутор, Керезмезе, Чорткова
6:10	з Іцкан, Чорткова, Калуша, Керезмезе	6:30	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Гусятиня
7:20	з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів	6:55	до Яворова
7:29	з Лавочного, Пешту, Борислава, Калуша	7:30	до Лавочного, Пешту, Калуша, Борислава
7:50	з Рави рускої, Сокалі	8:25	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги,
8:05	з Станиславова, Жидачева	8:35	до Кракова, Відня, Праги, Освєнцима
8:15	з Самбора, М. Ляборча, Сянока, Хирова	9:00	до Самбора, Хирова, Івонича, Н. Санча,
8:18	з Яворова	9:20	до Іцкан, Калуша, Потутор
8:50	з Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги	10:55	до Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів, Делятина,
10:05	з Коломиї, Жидачева, Потутор, Керезмезе		Заліщик
10:35	з Рашева, Лавочного, Калуша, Любачева	11:11	до Белзця, Сокаля, Любачева
11:45	з Ярослава, Стрия, Борислава	2:00	посп. до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів,
11:55	з Підволочиск, Гусятиня, Копичинець, Козови		Копичинець, Чорткова, Заліщик, Гусятиня
1:30	посп. з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Н. Санча	2:40	посп. Іцкан, Потутор, Калуша, Чорткова, Керез-
1:40	посп. з Іцкан, Чорткова, Калуша, Заліщик, Ки-		мезе
1:50	з Самбора, Ясла, Сянока, Івонича	2:50	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги
2:30	посп. з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів, Гр-	2:55	до Лавочного, Дрогобича, Калуша
	малова, Гусятиня, Копичинець, Козови	4:10	до Рашева, Любачева, Хирова.
3:45	з Стрия	4:20	до Самбора, Хирова, Сянока
4:32	з Яворова	5:50	до Коломиї, Жидачева,
5:01	з Сокаля, Белзця, Любачева	5:58	до Яворова
5:25	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Освєнцима	6:25	до Лавочного, Пешту, Хирова, Борислава, Калуша
5:45	з Іцкан, Жидачева, Калуша, Новоселани	6:35	до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги,
8:40	посп. з Кракова, Відня, Берліна, Праги, Івонича	7:30	до Рави рускої
9:10	з Іцкан, Чорткова, Потутор, Керезмезе	9:00	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів
9:50	з Самбора, Хирова, Сянока, Ясла	10:05	до Перемишля, Хирова, Івонича
9:20	з Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги	10:40	до Іцкан, Чорткова, Заліщик, Делятина, Сучави
10:20	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичи-	10:55	до Самбора, Хирова, Законаного
	нець, Заліщик, Сяли, Іваня п. пустою, Гусятиня	11:00	до Кракова, Відня, Вроцлава, Варшави
10:50	з Лавочного, Пешту, Калуша, Борислава,	11:05	до Підволочиск
12:20	посп. з Іцкан, Яс, Царгорода, Жидачева, Заліщик		Іваня п. Скали, Гусятиня, Потутор
2:31	посп. з Кракова, Берліна, Варшави, Відня, Праги	11:10	до Стрия, Дрогобича, Борислава
		12:45	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги
		2:51	посп. до Іцкан, Калуша
		4:15	до Кракова, Відня, Вроцлава, Берліна, Праги,
			з двірця „Підзамче“
7:00	з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів	6:43	до Підволочиск, Бродів, Київ, Одеси, Гусятиня
2:15	посп. з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів,	11:15	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Потутор
5:15	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Заліщик,	2:13	посп. Підволочиск, Бродів, Київ, Одеси, Гусятиня
	Потутор, Іваня п. пустою, Скали, Гусятиня,	9:23	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів
	Грималова		
	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець		
	Чорткова, Заліщик, Іваня п. Скали, Гусятиня		

ЗАМІТКА: Час середно-европейський різнить ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-европейського = 12 год. 36 мин. часу львівського. — Нічні години від 6. вечер до 5:58 рано обведено рамками. — Звичайні білети їзди як і всякі інші білети, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. п. можна набувати в містєвїм бюрі ц. к. держ. залізниця, Пасаж Гавсмана ч. 9.